

Tetyana Chernenko

Ivan Franko Zhytomyr State University, Zhytomyr

GEOGRAPHICAL TERMS FOR DETERMINATION OF FORESTS IN THE STORIES OF ZHYTOMYR REGION

The article analyzes the names on the designation of the lexical-semantic group ‘forest (in the general sense)’ in the dialects of the Zhytomyr region in comparison with the Ukrainian literary language, dialectal and other Slavic languages. The geographic terms of Zhytomyr region attracted the attention of linguists: M. V. Nikonchuk, T. A. Marusenko, P. S. Lysenko, etc., but the system description of the geographical terminology of the region is still absent.

The concept of ‘forest (in the general sense)’ on the investigated territory is represented by polysemantic geographical terms: лес, ле́с, ліс, лі́с, ліґс, бір, бор, гай, деревняк, пуца. The earliest written mentions of the use of words of ліс (лес), бір (бор), пуца on the territory of Zhytomyr region are certified with the XVI century, nominae гай — from the XVII century. The commonly used form of ліс covers almost the entire surveyed array of heavens (central, southern, western, eastern regions of the region). In northern areas, the use of forms prevails лес. In the central regions of the region the lexemes are fixed simultaneously ліс and лес, since they are on the verge between the dialects of the northern and southern dialects. The spread of forms ле́с, ліґс and лі́с limited to several populated areas. Use of lexemes бір (бор) on the territory of Zhytomyr region is not widely spread, it lives in different regions with different semantic content. Often, lexeme occurs in the sense of ‘pine forest’ in the central part of the area. According to the results of surveys, in some areas of lexemes бір (бор) is unknown. It is certified that lexemes tokens of гай and пуца in the territory of Zhytomyr region have a wide amplitude of semantic oscillations. The word for the first time was written in Korosten town, деревняк in the meaning of ‘forest’, which is not recorded in the monuments, in other Slavic peoples and in other territories of Ukraine. Lexeme деревняк is certified only in another terminology field.

We first recorded the use of tokens бор in the sense of ‘good forest’, words борок on the designation of ‘coniferous forest’, the term гай in the meaning of ‘beautiful, not grown forest’, ‘forest array of trees of the same species’, ‘young deciduous forest’, the nominae пуца for the designation of ‘a place where nothing grows’.

Keywords: *appellative, geographical term, lexeme, nominae.*

Мовна мозаїка

ВАНТАЖІВКА чи ВАНТАЖІВКА?

Вантажівка — порівняно нове слово, утворене на основі словосполучення *вантажний автомобіль*, яким замінили розмовне слово *грузовик*, що було пов’язане з російським *грузовая машина*. В усному вжитку його наголошують *вантажівка*, очевидно, під впливом багатьох інших слів, так само наголошуваних, але різних за способом утворення, пор.: *візитівка, заліківка, гвинтівка, мандрівка, бруківка* і под. У словниках це слово зафіксоване переважно з наголосом *вантажівка*, тобто в ньому збережено наголос спільнокореневого іменника *вантаж* і прикметника *вантажний*. Однаковий наголос сприяє підтриманню тісних словотвірних зв’язків між цими спільнокореновими словами. Саме тому правильно наголошувати *вантажівка*.

Катерина Городенська